

Rekenkamercommissie gemeente Beemster, Graft-De Rijk, Schermer en Zeevang

Aan de gemeenteraad van Beemster
Postbus 7
1462 ZG Middenbeemster

GEMEENTE BEEMSTER	
registratienr.:	10061 PI
Ingek. d.d.:	29 MEI 2013
sector:	Gr. gnie
kopie:	
archieffcode:	

Uw kenmerk

Uw brief van
Ons kenmerk
Behandeld door
Doorkiesnummer
Datum
Datum verzending
Onderwerp
Bijlage(n)

28 mei 2013

Onderzoek MFC

Geachte leden van de raad,

Onder verwijzing naar onze brief van 24 januari 2013 delen wij u mee dat wij aanvullend dossieronderzoek hebben uitgevoerd en daarenboven enkele leden van uw raad hebben geïnterviewd. Tevens is een oud-raadslid geraadpleegd en heeft een gesprek plaatsgevonden met de wethouder financiën.

Naar aanleiding daarvan zijn door ons antwoorden, conclusies en aanbevelingen gegeven op het 6-tal door u, in uw onderzoeksopdracht, geformuleerde punten. Wij menen dat hiermee in voldoende mate is tegemoet gekomen aan de wens van uw raad om uw optreden en besluitvorming en het handelen of niet-handelen van het college in beeld te brengen en zodanig te evalueren dat daaruit voor de toekomst lessen kunnen worden getrokken.

Wij merken op dat het natuurlijk altijd mogelijk is dat u bepaalde punten aan een aanvullend onderzoek wilt onderwerpen. Mocht dat het geval zijn dan sluiten wij uiteraard niet uit dat het door u voor dit doel beschikbaar gestelde extra krediet van € 5.000,00 wordt overschreden.

Hoogachtend,
De rekenkamercommissie voornoemd
de voorzitter,

Jos S.C.M. Louter

de secretaris,

Hielke Jager

Handwritten signature or name in the upper right section.

Handwritten text below the signature, possibly a title or address.

Handwritten text in the lower right section.

Main body of handwritten text, appearing to be a letter or report.

Continuation of the main body of handwritten text.

Handwritten text, possibly a closing or signature line.

Handwritten text, possibly a date or reference.

Handwritten text in the upper left section.

Handwritten text in the lower left section.

Vertical handwritten text on the far left side of the page.

Rekenkamercommissie gemeente Beemster, Graft-De Rijk, Schermer en Zeevang

Rapport naar aanleiding van een onderzoek ten aanzien van financiële afrekening en andere zaken rond de realisatie van het multifunctionele centrum in Zuidoostbeemster

Samenvatting

Op verzoek van de gemeenteraad Beemster heeft de rekenkamer een beperkt onderzoek gedaan naar het proces van de realisatie van het MFC in Zuidoostbeemster. De rekenkamercommissie heeft zich hierbij gebaseerd op alle relevante stukken van commissie- en raadsvergaderingen. Verder hebben interviews plaatsgevonden met raadsleden van alle fracties die betrokken zijn geweest bij dit dossier. Tenslotte is tevens de portefeuillehouder Financiën gesproken en zijn hem enkele opmerkingen uit de interviews voor een reactie voorgelegd.

Gezien het feit dat het al een heel langlopend dossier is, wat het onderzoek heeft bemoeilijkt, is er voor gekozen de aandacht vooral te richten op het bestuurlijke proces, met als idee daarachter, om er iets van te leren, wat ook de intentie van de initiatiefnemer van de vraag om een onderzoek was. De huidige gebruikers zijn niet betrokken bij het onderzoek, omdat die allemaal gehoord zijn bij het Project Herstructurering Accommodatiebeleid. In december 2011 heeft de raadscommissie ingestemd met het resultaat van dat project door akkoord te gaan het de definitieve rapportage Project Herstructurering Accommodatiebeleid.

De aanleiding voor het nieuwe MFC was de noodzaak om de oude school in Zuidoostbeemster te vervangen. Het idee 'Brede School' werd ook hier geadopteerd en er werd een gelegenheid gevonden om meerdere disciplines binnen één gebouw te huisvesten. Lopende het traject nam het aantal participanten toe wat het complex maakte. Van te voren stond niet helder voor ogen wat het beoogde doel was.

Bij de planning voor een nieuw MFC waren de financiële kaders nog rooskleurig. Voor de dekking van de bouwkosten werden geen problemen voorzien. Na de start van de bouw bleken om diverse redenen aanvullende kredieten noodzakelijk. Informatievoorziening hieromtrent wordt achteraf als onvoldoende gekwalificeerd. Ook afspraken bleken onvoldoende vastgelegd, wat tot flinke conflicten met enkele participanten heeft geleid.

Over het uiteindelijke resultaat wordt zeer verschillend gedacht. Met de school is iedereen zeer ingenomen. Kritischer wordt gesproken over de andere voorzieningen zoals de gymzaal en het buurthuis.

De geïnterviewde leden van de gemeenteraad voelen zich onvoldoende geïnformeerd tijdens het proces, maar erkennen ook onvoldoende hun kaderstellende en controlerende taak te hebben uitgeoefend.

In de navolgende punten geeft de rekenkamercommissie haar bevindingen weer ten aanzien van de door de gemeenteraad Beemster voorgelegde vragen en doet – wellicht hier en daar ten overvloede - de volgende aanbevelingen waaraan met name bij grote projecten beslist in de voorbereiding en uitvoering moet worden voldaan om bijvoorbeeld misverstanden, overschrijdingen etc, te voorkomen:

1. Zorg bij aanvang van een groot project voor een duidelijke omschrijving van de scope van het project, wat is het doel en met welke middelen moet dit gerealiseerd worden.
2. Zorg voor een goede bewaking van proces aan de hand van een strakke planning en budgettering en periodieke rapportages over de voortgang van het project.

3. Maak gebruik van het aanbod van de wethouder Financiën om vragen rond de financiering en exploitatie van het MFC te laten beantwoorden.
4. Stel vooraf eisen aan het college van B&W voor wat betreft goede en periodieke rapportages en verslaglegging ten aanzien van dekking en financiering.
5. Zorg dat een project past in het bestemmingsplan en voldoet aan allerlei regelgeving.
6. Zorg, waar nodig, voor een behoorlijke wijze van inspraak voor bewoners en belanghebbenden.
7. Zorg dat regels met betrekking tot inkoop en aanbesteding correct worden uitgevoerd.
8. Zorg voor een goede afweging van voor- en nadelen van de verschillende wijzen van aanbesteden (opdracht aan 1 aannemer voor het hele project - dus inclusief de deelcontracten- of voor elk onderdeel een aparte opdracht).
9. Zorg voor goede toezichtregels voor het project.
10. Zorg dat het college van B&W dreigende overschrijdingen tijdig aan de raadscommissie, c.q. gemeenteraad voorlegt en dus niet achteraf bij een begrotingswijziging of bij een slotwijziging van de begroting.

1. Globaal beeld van wat vooraf ging, het tijdsbeeld en de context. Wat valt op.

Van belang om een idee te krijgen van de omstandigheden

Plannen voor een nieuwe school in Zuidoostbeemster dateren al van lang geleden. Al in 2003 werd een bedrag in de begroting opgevoerd voor een haalbaarheidsonderzoek, waarbij de vraag was vernieuwen of nieuwbouw. Tegen de achtergrond van een groeiend ZOB werd gekozen voor nieuwbouw.

De belangrijkste reden voor een nieuwe school was dat de oude school kampte met ruimtegebrek en het feit dat het gebouw van de basisschool niet meer kon voldoen aan de eisen van de tijd. Er moest uitgebreid worden, er was onvoldoende ruimte voor computeronderwijs, de lokalen waren te klein en een gemeenschapsruimte ontbrak. Ook ontbrak een locatie voor buitenschoolse opvang. Een minderheid in de raad meende dat ruimtegebrek kon worden opgelost door een tweede bouwlaag op de school te zetten, maar hier is niet voor gekozen.

In de tijd dat plannen werden gemaakt scoorden Brede Scholen en MFC's hoog. Een MFC, ook wel "Brede school" genoemd bood mogelijkheden om naast onderwijs ook welzijnsvoorzieningen in één pand onder te brengen. Door de provincie werd de bouw van dorps- en buurthuizen gestimuleerd met subsidieregelingen.

Het was de nauwe relatie met de toekomstige bouwplannen in ZOB, die de behoefte aan een grotere school ook noodzakelijk maakte. Het was een optimistische tijd en de verwachting was dat de grondexploitatie in ZOB voldoende dekking zou bieden voor de kosten. Er waren geen zorgen over het benodigde geld. De gemeente wilde daarom een mooi gebouw met uitstraling realiseren dat ook wat mocht kosten.

Om nieuwbouw van de school te realiseren werd de voetbal verplaatst om zo een locatie vrij te krijgen.

Het realiseren van een MFC (met gymzaal) had gevolgen voor het buurthuis. Een belangrijke inkomstenbron zou voor het buurthuis vervallen, als dat gebouw niet meer voor gymonderwijs zou worden gebruikt.

Wat opvalt is dat raadsleden aangeven dat vooraf niet de volle impact van de plannen duidelijk was. Zo zouden bijvoorbeeld geen bouwtekeningen zijn gezien en is het ontwerp van het gebouw niet in de raad besproken. Vanuit het College van B&W is hier tegen ingebracht dat destijds in de raadszaal een maquette van het gebouw is getoond en dat alle plannen in detail ter kennisname hebben gelegen en dat raadsleden een goed beeld hebben kunnen krijgen van de plannen. Wat verder opvalt zijn berichten dat betrokken partijen (zoals bijvoorbeeld het Buurthuis) onvoldoende zouden zijn geïnformeerd, waardoor achteraf verwachtingspatronen moesten worden bijgesteld.

De onderzoekers vertrouwen hiermee een schets te hebben van de omstandigheden die hebben geleid tot de bouw van het MFC.

Conclusie:

Door verloop van tijd en het feit dat er sprake is geweest van 3 raadsperioden, met wisselende samenstelling van gemeenteraad en college is het beeld bij de huidige raad van de oorspronkelijke plannen vervaagt.

Aanbeveling 1:

Zorg bij aanvang van een groot project voor een duidelijke omschrijving van de scope van het project, wat is het doel en met welke middelen moet dit gerealiseerd worden.

2. De kosten en de inkoop

Was er sprake van een professionele aanpak en borging?

Waren er kengetallen t.o.v. andere gebouwen beschikbaar?

Wat waren de prognoses van beheer en exploitatie?

Hoe was de inkoop georganiseerd?

Als bovengenoemde sub-vragen niet aan de orde zijn, waarom niet en wat is een aanbeveling?

Algemeen

Ten aanzien van de kosten wordt verwezen naar de brief van het College van B&W d.d. 12 april 2012. Het onderzoek heeft met betrekking tot deze financiële opstelling geen nieuwe inzichten opgeleverd. Besluiten over een startkrediet en het krediet ten behoeve van de nieuwbouw zijn eigenlijk als hamerstuk genomen.

Het voorstel voor een aanvullend krediet heeft de gemoederen wel flink bezig gehouden. Deze extra kosten waren het gevolg van

- zwaardere eisen v.w.b. brandveiligheid
- naderhand gehonoreerde wensen (met name ten aanzien turnzaal) hadden gevolgen voor te gebruiken materialen en ruimte-indeling
- prijsverhogingen
- keuze van architect, die ook oog had voor esthetiek
- uiteindelijk groter vloeroppervlak
- keuze voor warmte-/koudeopslag
- inrichting gymzaak duurder dan verwacht
- duurdere uitvoering speelterrein bij school
- extra kosten van stedenbouwkundige en accountant

Was er sprake van een professionele aanpak en borging?

Omdat er binnen de gemeente onvoldoende ambtelijke capaciteit was om het management van zo'n project uit te voeren is er besloten hiervoor een bureau in te schakelen. Dit bureau heeft een centrale rol gespeeld in de onderzoeksfase, de programma/definitiefase, het ontwerpstadium en de uitvoeringsfase.

Waren er kengetallen t.o.v. andere gebouwen beschikbaar?

Aangenomen is dat via het ingeschakelde procesbureau BM Managers over alle relevante informatie kon worden beschikt.

Wat waren de prognoses van beheer en exploitatie?

Bij aanvang van het project (vaststelling krediet) was de exploitatie en beheer van de gemeenschappelijke ruimten en de gymzaal nog niet bekend. Naarmate het project vorderde is hier meer aandacht aan besteed. Door gewijzigde omstandigheden moesten naderhand bijstellingen plaatsvinden.

Hoe was de inkoop georganiseerd?

Op basis van de toen geldende Richtlijn voor Beemster m.b.t. inkoopbeleid zijn 5 offertes gevraagd. Op basis van de weging van de gunningsfactoren heeft het college van B&W de bouw van het MFC aanbesteed. Er hebben geen Beemster bedrijven geoffreerd.

Als bovengenoemde sub-vragen niet aan de orde zijn, waarom niet en wat is een aanbeveling?

Voor wat betreft het laatste onderdeel van de vraag kan worden opgemerkt dat de fracties hebben aangegeven dat een rijdende trein niet meer te stoppen was en dat ze feitelijk geen andere keuze hadden dan instemmen met de voorstellen. Men was wel ontstemd over het feit dat aanvankelijk de indruk was gewekt dat alles binnen het krediet gerealiseerd kon worden, terwijl men nu onaangenaam werd verrast door een forse overschrijding. Het is niet helemaal duidelijk wat de invloed is geweest van de nieuwe medespeler SPOOR hierin.

Alle fracties geven aan gedurende het project meer behoefte te hebben gehad aan periodiek inzicht in de financiën. Van de kant van B&W is aangegeven dat men de raad niet steeds wilde lastigvallen met tegenvallers, maar dat deze opgelost moesten worden en de wethouder zich daartoe ook gemandateerd wist. Een leerpunt van dit project is de inmiddels ingevoerde kwartaalrapportage.

Tenslotte wordt nog geattendeerd op een eerder door de rekenkamer uitgebracht rapport over aanbestedingsbeleid (21 maart 2008) en suggesties die de commissie heeft gedaan voor wat betreft inkoopbeleid. (brief 19 november 2011). Korthedshalve wordt hiernaar verwezen.

Conclusie:

Lopende het project bleken kosten hoger uit te vallen dan aanvankelijk geraamd. De verwachting dat inschakeling van een professioneel bureau een positieve invloed zou hebben op de beheersing van het proces is niet uitgekomen. Vooraf was er geen goed beeld van de beheer- en exploitatiekosten.

Aanbeveling 2:

Zorg voor een goede bewaking van proces aan de hand van een strakke planning en budgettering en periodieke rapportages over de voortgang van het project.

3. De Dekking

a. Achteraf bleken de oorspronkelijke dekkingsbronnen niet toereikend te zijn. Wat ging er niet goed?

Met betrekking tot dit project bestond er aanvankelijk een groot optimisme voor de dekking van de kosten. Veel kosten zouden gedekt kunnen worden uit de verwachte positieve opbrengst uit de grondexploitatie van de woningbouw ZOB en de oude school. Een tegenvaller was dat ten onrechte in de eerdere bestuursperiode was aangenomen dat voor de dekking van onderwijsfuncties gebruik kon worden gemaakt van opbrengsten uit de grondexploitatie. Voor dit deel moest alternatieve dekking worden gezocht. Het als gevolg van economische ontwikkelingen, lager woningbouwprogramma en de lagere opbrengst van de locatie oude school, zetten het project in een heel ander daglicht.

De wethouder bestrijdt dat er een direct verband bestaat tussen het aantal te realiseren woningen en de financiering en dekking. De gedachte woningbouw komt er weliswaar (nog) niet maar er is een adequate alternatieve dekking gevonden door verkoop van gemeentelijke gronden en door de lagere opbrengst voor de oude school te compenseren met een uitname uit het resultaat van de exploitatie van Leeghwater 3. En alles is door de accountant geaccordeerd.

b. Waarom is er sprake van wisselende cijfers in de bijdrage uit de grondexploitatie en niet in de kapitaallasten?

Van wisselende cijfers is de onderzoekers bij de bestudering van de stukken niet gebleken.

c. Hoe hoog zijn in de uiteindelijke dekking de kapitaallasten

Deze zijn terug te vinden in de bijlagen bij brief van het college van B&W van 12 april 2012. Volgens het college van B&W komen de kapitaallasten voor de gemeente tot 2017 overeen met de prognose, vanwege lagere rentekosten. Na 2017 tot 2029 zullen de kapitaallasten stijgen wegens het wegvallen van de BTW-teruggave. De verwachting is dat de stijging beperkt kan worden door hogere huuropbrengsten.

Voor wat betreft de exploitatie van het MFC geven de raadsleden allen aan dat er hieromtrent nog onduidelijkheid bestaat. Lopende het project was er geen inzicht in de toekomstige exploitatie van het gebouw. Een projectgroep Herstructurering Accommodatiebeleid heeft in 2011 ook de situatie rond met MFC in kaart gebracht. Ondanks dat in december 2011 met de eindrapportage van het project Herstructurering Accommodatiebeleid unaniem is ingestemd leven er nog vragen, blijkt uit de interviews. Onduidelijkheid of de beoogde effecten nu ook worden bereikt, onvoldoende informatie over exploitatie en zijn afspraken nu inmiddels wel goed op papier gezet zijn gehoorde vragen.

De wethouder geeft aan dat de exploitatie rond is en terug te vinden is in de begroting. De gemeente maakt onderdeel uit van een vereniging van eigenaren en het gemeentelijke aandeel in de kosten zit in de begroting. Huurprijzen zijn vastgesteld en zullen nog stijgen, waardoor de opbrengst uit verhuur stijgt en waarmee de exploitatie van het gebouw verantwoord is.

d. Wat betekent een dekkingsbijdrage uit een grondexploitatie voor een gemeentelijke voorziening voor de direct betrokken bewoners feitelijk?

Deze vraag is door de onderzoekers niet te beantwoorden.

Conclusie:

De door het college verstrekte informatie rond de financiering van het MFC en de kapitaal- en exploitatielasten zijn, ondanks de onderbouwing nog niet voldoende duidelijk.

Aanbeveling 3:

Maak gebruik van het aanbod van de wethouder Financiën om nog openstaande vragen rond de financiering en exploitatie van het MFC te laten beantwoorden.

4. De procedures en tijdslijn

Welke besluiten zijn genomen en zijn deze correct en realistisch geweest (achteraf)?

In bijlage 1 van de brief van B&W van 12 april 2012 staat een opsomming van alle genomen raadsbesluiten. Achteraf kan worden geconcludeerd dat enkele verwachtingen niet zijn uitgekomen, denk hierbij aan:

- Hogere bouwkosten (€ 352.748,00)
- Lagere opbrengst uit de exploitatie van de oude school + terrein (€ 600.000,00)
- Onvoorziene kosten verband houdend met hogere exploitatiekosten
- Hogere overnamekosten voormalig buurthuis

De onderzoekers hebben niet kunnen vaststellen dat incorrecte besluiten zijn genomen. Gezien het verloop van het proces heeft niemand bij aanvang de ontwikkelingen waarmee we nu worden geconfronteerd kunnen voorzien.

Is de raad tijdig en correct geïnformeerd? Zo nee, waarom niet waarom niet en hoe kan het beter?

Uit de interviews valt op te tekenen dat het College graag wil dat veel zaken aan haar worden gedelegeerd. In sommige gevallen wordt aangegeven dat de invloed van het college op de raad bij dit soort projecten groot is. De fracties verwijten zich zelf ook dat zij dit laten gebeuren. Ze vinden achteraf dat ze kritischer hadden mogen zijn. De informatievoorziening van het college in dit project wordt als passief betiteld.

Dit dossier trok eerst echt de aandacht toen gebruikers/huurders zich gingen roeren. Veranderingen roepen altijd weerstand op. Met name de verhuizing van het Buurthuis naar het MFC heeft veel spanningen gegeven, binnen het eigen bestuur en tussen de gemeente en het bestuur. Ook de 'verplichte' verhuizing van De Spelemei heeft de nodige spanningen gegeven, terwijl de directe ligging naast het MFC zorgde voor extra kosten, vanwege een nieuw te bouwen speeltuingebouw. Dit gebouwtje moest passen bij het MFC en daarom werd de architect van het MFC weer ingeschakeld. Tegen de hoge kosten hiervan is door de raad verweer gevoerd en dit heeft geleid tot een eenvoudiger/goedkoper ontwerp. De noodzaak van de verplaatsing van de speeltuin wordt achteraf betwijfeld; veel extra kosten voor een verplaatsing over een beperkte afstand.

Lopende het project is het programma van eisen bijgesteld. In de beleving achteraf kwam er steeds weer wat nieuws bij; warmte-koude installatie, hogere brandweereisen, de turnhal, groter vloeroppervlak, de verplaatsing van De Spelemei. En ook de toekomstige gebruikers brachten ook allemaal hun eisen in. Aan de vele gesprekken die ambtelijk met (toekomstige) gebruikers zijn gehouden werden veel verwachtingen ontleend, die later discussie gaven wat nu precies was overeengekomen. Helaas waren niet alle afspraken zorgvuldig vastgelegd.

Conclusie:

De informatievoorziening had lopende het project, enerzijds door een meer actieve opstelling van B&W beter gekund. Anderzijds had ook de raad zich beter kunnen laten informeren.

Aanbeveling 4:

Stel als raad vooraf eisen aan het college van B&W voor wat betreft goede en periodieke rapportages en verslaglegging ten aanzien van dekking en financiering.

5. Het resultaat

Is het geleverde conform de verwachting, klanttevredenheid, duurzaamheid, niveau van beheer- en exploitatiekosten. Kunnen we terecht trots of droef zijn?

Over het algemeen is er grote tevredenheid over de nieuwe school. Een meerderheid vindt het ook een fraai gebouw met uitstraling. Door de achterblijvende groei van ZOB is de school nu nog ruim bemeten. Verder is er een fantastische turnhal gerealiseerd. Sommigen vinden het een veel te dure turnhal voor een gemeente van onze omvang en er is zorg voor de verhuurbaarheid van deze turnhal mede vanwege (toekomstige) concurrentie vanuit Purmerend.

Minder tevreden is men over het Buurthuis. De rolstoeltoegankelijkheid van de ruimte van het Buurthuis laat te wensen over. Verder ontbreekt een grote zaal voor bijeenkomsten. Voor toneelvoorstellingen is de gymzaal, waar een podium is, ongeschikt. Het toneel is via de achterzijde niet te bereiken; een laadperron voor bijvoorbeeld decorstukken ontbreekt. Naar verluidt zijn er sinds de verhuizing van het Buurthuis geen toneelvoorstellingen meer geweest. Het ontbreken van brandtrappen bij de bovenlokalen van de school, alsmede het ontbreken van adequate vluchtwegen bij brand uit de achterzaaltjes van het Buurthuis wordt als kritiek genoemd. Dit geldt tevens voor de verschrikkelijke akoestiek van het gymlokaal.

De wethouder zegt dat hij het MFC met trots heeft geopend. Opgekomen problemen, zoals brandweereisen maar ook de akoestiek van de gymzaal, zijn steeds opgelost

Conclusie:

Er is een mooie school gerealiseerd. Het Buurthuis voldoet niet aan alle verwachtingen. Het gebouw wordt nog te kort wordt gebruikt om, na het project Herstructurering Accommodatiebeleid, nu alweer een onderzoek te doen naar klanttevredenheid en duurzaamheid.

Aanbeveling: n.v.t.

6. Nabranders, wat ging goed, wat ging fout, zijn er taboes?

Wat opvalt is dat het realiseren van een MFC geen sinecure is. Er zijn erg veel partijen bij zo'n proces betrokken en er zijn veel, conflicterende belangen. Ook het feit dat er sprake was van meerdere eigenaren maakte het complex. Met het inzicht van nu zou je het vooraf beter geregeld hebben en zouden gemaakte afspraken beter, controleerbaar, zijn vastgelegd.

Vooraf is onvoldoende geïnventariseerd waarvoor het MFC nu precies een oplossing moest bieden. Onduidelijk is wanneer het idee Brede School is verlaten en er is gekozen voor een MFC. Het MFC had een verbetering moeten worden, maar zo wordt het niet door alle partijen ervaren.

Om dingen voor elkaar te krijgen moet je partijen overtuigen en mee krijgen. Dit geeft betrokkenen mogelijkheden direct invloed uit te oefenen op het besluitvormingsproces en om kansen (wensen) te verzilveren. Om iedereen tevreden te stellen zijn er teveel toezeggingen gedaan, die later niet nagekomen konden worden. De gemeente heeft veel concessies moeten doen, om alle partijen uiteindelijk binnen het MFC te huisvesten. En omdat er steeds weer wat bij kwam, kwamen er nieuwe eisen en gedwongen verhuizingen leveren dure eisen op.

Exploitatie van een MFC is moeilijk. Er zijn grote verschillen in de deelnemende partijen, van professionele organisaties tot vrijwilligers. En die laatste groep moet in plaats van een keertje bardienst draaien zich ineens ook bezig houden met de exploitatie van een gebouw.

De gemeente heeft zich garant gesteld voor negatieve resultaten. Van een risicoparagraaf is niet gebleken.

Omdat het een bijzonder gebouw moest worden werd een architect aangetrokken die bekend was vanwege zijn werk bij de CONO. De keuze voor deze architect werd ingegeven door zijn artistieke, ambitieuze en creatieve ideeën, misschien wel meer dan vanwege onderwijskundige belangen, want hij had geen ervaring met het bouwen van scholen. Het college heeft een grote invloed gehad op de keuze van de architect.

Bij dit soort grote projecten worden deskundigen betrokken die het college bijstaan bij hun werkzaamheden. De gemeenteraad beschikt niet zelf over deskundigen die de voorstellen van B&W, gevoed door externe deskundigen, kunnen toetsen. Misschien is een project als dit wel te groot voor een gemeente als Beemster.

Belangrijk gedurende zo'n proces is goede informatie. Hieraan heeft het voor wat betreft financiële informatie ontbroken. Het College van B&W is te passief geweest in de informatieverstrekking, maar van de gemeenteraad werden wel besluiten verwacht. Als de raad niet tijdig wordt geïnformeerd over tegenvallers, kunnen budgetten ook onvoldoende worden bewaakt. Maar de raad is zelf ook te goed van vertrouwen en onvoldoende kritisch geweest.

Gebruikers zijn vooraf en lopende het proces onvoldoende geïnformeerd. Afspraken zijn niet altijd goed vastgelegd, waardoor een onterecht verwachtingenpatroon is gecreëerd. Geschonden vertrouwen is achteraf moeilijk te herstellen

Er was sprake van onduidelijke afspraken over kosten en huuropbrengsten en aan wie die opbrengsten toevallen. De raad werd hierover eerst inzicht geboden nadat een projectgroep

Herstructurering Accommodaties was ingesteld. Maar ook nu wordt nog aangegeven dat er geen goed beeld is van de financiering.

De gemeente nam met MFC enorme risico's en baseerde zich volgens sommigen op onvolledige cijfers wat betreft kosten en verwachte opbrengsten.

Het ontbreken van een grote zaal voor bijeenkomsten en een adequate toneelvoorziening wordt als een gemiste kans ervaren.

Namens het college van B&W heeft de wethouder nog het volgende verweer gevoerd: De kennis van een dergelijk dossier is bij B&W altijd groter dan bij de raad, want het is ook bedrijfsvoering die zich binnen het mandaat van de verantwoordelijke wethouder afspeelt. Onverwachte problemen zijn opgelost en niet alles wordt eerst voorgelegd aan de gemeenteraad.

De keuze voor de architect stamt inderdaad uit de ervaring met zijn werk voor de CONO. Maar iedereen was ingenomen met deze architect. Het ontbreken van ervaring met bouw van scholen was bekend, maar het alternatief zou niet zo'n mooi gebouw hebben opgeleverd. We vonden dat de nieuwe school cachet moest hebben.

Goede samenwerking tussen alle gebruikers binnen gebouw heeft tijd gekost. De verhuizing van het Buurthuis was een moeilijk proces met veel weerstand, net zoals met de verplaatsing van de Spelemei. Maar voor speeltuin gold of investeren of verhuizen. De uiteindelijke keuze voor verhuizen had ook met grondexploitatie te maken; namelijk ruil van grond.

Informatievoorziening is een leermoment. Dit pakt het college van B&W momenteel anders aan. Als voorbeeld worden nu 3-maandelijkse rapportages aan de gemeenteraad verstrekt met betrekking tot aanstaande samenwerking Beemster-Purmerend.

De wethouder herkent dat niet alle afspraken lopende het proces voldoende op papier zijn gezet, maar alle werk is altijd met de beste bedoelingen gedaan. En gebruikers hebben hun best gedaan zoveel mogelijk van de koek te krijgen, of om zo goed mogelijk gefaciliteerd te worden.

Dat raadsleden onvoldoende bekend zouden zijn met dekking is vreemd. Er kunnen altijd vragen worden gesteld in een persoonlijk gesprek. De raad heeft niet altijd gebruik gemaakt van de uitnodiging van het college om zich goed te laten informeren door de portefeuillehouder, wanneer er nog onduidelikheden zouden zijn. In gesprekken die wel hebben plaatsgevonden, met zowel oppositie als coalitie, is dit dossier nooit het zwaarste onderwerp geweest.

Conclusie:

Door het ontbreken van voldoende tussenrapportages heeft de gemeenteraad niet altijd zijn kaderstellende en controlerende rol kunnen vervullen. Een actievere informatievoorziening zou hierin hebben bijgedragen. De raad heeft ook onvoldoende invulling gegeven aan de eigen rol, door zich te passief op te stellen.

Aanbevelingen:

5. zorg dat een project past in het bestemmingsplan en voldoet aan allerlei regelgeving;

6. zorg, waar nodig, voor een behoorlijke wijze van inspraak voor bewoners en belanghebbenden;
7. zorg dat regels met betrekking tot inkoop en aanbesteding correct worden uitgevoerd;
8. zorg voor een goede afweging van voor- en nadelen van de verschillende wijzen van aanbesteden (opdracht aan 1 aannemer voor het hele project - dus inclusief de deelcontracten- of voor elk onderdeel een aparte opdracht)
9. zorg voor goede toezichtregels voor het project;
10. zorg dat dreigende overschrijdingen tijdig aan de raadscommissie, c.q. gemeenteraad worden voorgelegd en dus niet achteraf bij een begrotingswijziging of bij een slotwijziging van de begroting.

Samenstelling onderzoekscommissie:

De heer J. Hagens, gemeenteraadslid van de gemeente Schermer
 De heer F.C.M. Visser, gemeenteraadslid van de gemeente Zeevang
 De heer A.R. Waaksma, gemeenteraadslid van de gemeente Zeevang

De heer H. Jager, secretaris van de Rekenkamercommissie.

Overzicht van bestudeerde documenten:

A	Voorstel aan raad d.d. 22 maart 2005
B	Voorstel aan raad d.d. 20 december 2005
C	Voorstel aan raad d.d. 9 januari 2007
D	Brief aan Commissie Middelen d.d. 27 februari 2007
E	Brief aan Commissie Algemene en financiële zaken (zonder datum, vermoedelijk december 2007)
F	Voorstel aan raad d.d. 5 augustus 2008
G	Voorstel aan raad d.d. 12 augustus 2008
H	Voorstel aan raad d.d. 26 mei 2009
I	Brief aan raad d.d. 9 juni 2009
J	Brief aan raad d.d. 12 april 2012 (met bijlagen)
K	Brief aan raad d.d. 25 juni 2012

alsmede de van genoemde vergaderingen gemaakte notulen en besluitenlijsten.

Verder zijn de jaarrekeningen van de gemeente Beemster geraadpleegd m.b.t. opmerkingen van de accountant ten aanzien van het MFC.

Verder zijn interviews gehouden met de navolgende (oud-)raadsleden en wethouder:

Mevrouw C. van den Berg, raadslid PvdA
 De heer A.N. Commandeur, raadslid CDA
 De heer K.C. Visser, (oud-) raadslid BPP
 De heer W. Zeekant, raadslid VVD

De heer J. Klaver, wethouder VVD

